

Sygn. akt VIII Pz 30/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodnicząca: SSR del. Renata Stańczak

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2016r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa D. K.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zapłatę odszkodowania, odprawy pieniężnej

na skutek zażalenia pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 29 marca 2016r. *sygn. akt* IV P 424/14

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie

(-) SSR del. Renata Stańczak

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 marca 2016r. Sąd Rejonowy w Z. oddalił wniosek pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. o zwolnienie od kosztów sądowych.

Sąd I instancji wskazał w uzasadnieniu orzeczenia, że pozwana nie wykazała w żaden sposób, iż nie posiada środków na pokrycie kosztów sądowych. Pozwana bowiem nie przedłożyła żadnych dokumentów na potwierdzenie swojej sytuacji finansowej i braku możliwości uiszczenia opłaty w kwocie 30,00 zł. Sąd Rejonowy zauważył, że skoro pozwana „kredytuje” swoją działalność pomimo braku wypłaty dofinansowania ze strony Skarbu Państwa, to oznacza, że posiada dodatkowe środki pieniężne.

Sąd Rejonowy podkreślił, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych powinna być stosowana wyjątkowo i ma ona gwarantować dostęp do sądu podmiotom najuboższym. Pozwana nie wykazała żadnej inicjatywy co do wykazania swojej złej sytuacji majątkowej i tego, że nie jest w stanie pokryć kosztów opłaty od apelacji.

Powyższe postanowienie zaskarżyła pozwana zażaleniem z dnia 11 kwietnia 2016r. zarzucając mu naruszenie art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez błędne ich zastosowanie i uznanie, że pozwana nie wykazała, iż nie posiada środków na pokrycie kosztów sądowych. (...) sp. z o.o. w G. domagała się zmiany zaskarżonego postanowienia i zwolnienie jej od obowiązku uiszczenia opłaty sądowej od apelacji w kwocie 30 zł.

W uzasadnieniu pozwana podniosła, że zasadność żądania zwolnienia od kosztów sądowych wynika z samego wniosku z dnia 23 marca 2016r. Pozwana znajduje się w trudnej sytuacji finansowej z uwagi na status zakładu pracy chronionej i ciągle zmiany przepisów regulujących zasady i zakres dofinansowań, co wymusza zwiększone koszty działalności po stronie spółki. Pozwana argumentowała, że mimo iż obraca dużymi pieniędzmi, to w rzeczywistości utraciła płynność finansową. Nie udało jej się zarezerwować środków na pokrycie kosztów sądowych, gdyż całość bieżących przychodów spółka przeznaczala na wynagrodzenia dla pracowników, koszty paliwa i eksploatacyjne oraz spłatę kredytów. Pozwana podała także, że nie zamierza wyzbywać się majątku celem uiszczenia kosztów sądowych oraz, że nie widzi podstaw do preferencyjnego traktowania kosztów sądowych w odniesieniu do jej innych zobowiązań.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Zażalenie podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego postanowienia. Sąd Okręgowy podziela ocenę stanu faktycznego oraz motywy oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Zwolnienie od kosztów sądowych ma charakter wyjątkowy. Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc państwa dla osób, które ze względu na trudną sytuację materialną nie mogą ich ponieść.

Zgodnie z art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Zgodnie z ustalonym orzecznictwem sądowym obowiązek ów należy rozumieć jako obowiązek wykazania trwałej niemożności uzyskania środków na uiszczenie kosztów sądowych (por. wyrok SA w R. sygn. IIII AUz 26/13, III AUz 28/13).

Wykazanie braku posiadania dostatecznych środków na poniesienie kosztów sądowych oznacza konieczność udowodnienia spełnienia tej okoliczności, nie wystarczy więc – jak w przypadku osób fizycznych – samo złożenie oświadczenia. To na wnioskującym spoczywa ciężar udowodnienia istnienia przesłanek do skorzystania ze zwolnienia od ponoszenia kosztów sądowych. Może tego dokonać przedstawiając jakiegokolwiek dokumenty, które pozwalają określić jego sytuację majątkową np. bilans roczny, sprawozdanie finansowe, wyciągi z kont bankowych, deklaracje podatkowe, dokumenty stwierdzające wysokość zobowiązań itp. Brak środków na pokrycie kosztów sądowych osoba prawna winna wykazać z chwilą zgłoszenia wniosku, bez wzywania do złożenia dodatkowych dokumentów (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2001r. I Cz 142/01, LEX nr 1169287). Jak wskazał Sąd Apelacyjny w R. w uzasadnieniu postanowienia z dnia 26 lipca 2013r. (I ACz 471/13 LEX nr 1350418) mając na uwadze literalne brzmienie powołanego wcześniej art.103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, należy stwierdzić, iż wolą ustawodawcy było, aby w sytuacji, gdy osoba prawna nie wykazała braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych – wniosek oddalić. Taką decyzję należy także podjąć w przypadku fragmentarycznego oświadczenia strony lub uczestnika postępowania ubiegającego się o zwolnienie od kosztów sądowych, nie pozwalającego na dokonanie oceny jego sytuacji majątkowej, gdy zgodnie z w/w przepisem fragmentaryczne oświadczenie, nie obrazujące sytuacji majątkowej strony, jest równoznaczne z nie wykazaniem braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów.

Odnosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż pozwana Spółka w sposób niezwykle ogólny i lakoniczny uzasadniła swój wniosek, nie przedkładając żadnych dokumentów obrazujących jej sytuację finansową.

Wbrew twierdzeniom pozwanej zasadność zastosowania zwolnienia od kosztów sądowych nie wynika z samego wniosku strony, w którym zresztą pozwana wskazuje, że obraca sporymi środkami pieniężnymi, ale nie ma płynności finansowej. Tymczasem opłata sądowa od apelacji w niniejszej sprawie wynosi 30 zł. W tej sytuacji nie sposób uznać, że pozwana (...) sp. z o.o. nie może uiścić tej sumy. Zwłaszcza, że nijak nie wykazała swojej sytuacji majątkowej, poza

ogólnikowymi stwierdzeniami, iż sytuacja ta jest trudna, a spółka nie radzi sobie ze zmianami przepisów regulującymi dofinansowania dla niej.

W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż każdy podmiot gospodarczy prowadząc działalność w sposób racjonalny winien zabezpieczyć odpowiednie środki na pokrycie wydatków związanych z działalnością prowadzonego przedsiębiorstwa, w tym wydatków związanych z ewentualnym postępowaniem sądowym. Konieczność ponoszenia opłat związanych z postępowaniem sądowym mieści się w granicach normalnego ryzyka gospodarczego, z którym strona pozwana powinna się liczyć i uwzględniać go w swoim planie finansowym. Obowiązek uiszczenia kosztów sądowych nie może być bowiem traktowany jako mający charakter drugorzędny, zaspokajany dopiero wówczas, gdy strona posiada zbędne, nie przeznaczone na inne cele środki (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 27 lutego 2013r. I ACz 195/13 LEX nr 1344104, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 stycznia 2009r. I ACz 3/09, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2005r. V CZ 8/05).

Sąd Okręgowy w pełni akceptuje też pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w R. z dnia 14 lutego 2014r., w sprawie I ACz 11/14, zgodnie z którym „nawet upadłość osoby prawnej nie jest wystarczającą przesłanką dla uwzględnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, zwolnienie upadłego przedsiębiorstwa od kosztów sądowych uzależnione jest bowiem od wykazania, że jego efektywne aktywa (gotówka, towary itp.) nie wystarczą na pokrycie kosztów”. Również ogłoszenie likwidacji spółki nie jest równoznaczne z niemożnością uiszczenia opłaty. Przy ocenie żądania zwolnienia od kosztów sądowych istotny jest nie tylko stan majątkowy strony w chwili rozstrzygnięcia wniesienia wniosku o zwolnienie czy też orzekaniu o żądaniu, lecz także możliwość zaoszczędzenia na opłatę sądową od chwili, gdy strona musiała się już liczyć z możliwością powstania obowiązku uiszczenia opłaty.

Zażalenie jako bezpodstawne oddalono w oparciu o art. 397 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c.

(-) SSR del. Renata Stańczak